



**TMMOB**  
**JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI**  
CHAMBER OF GEOLOGICAL ENGINEERS OF TURKEY  
Merkez: Hatay 2 Sokak No: 21 Kocatepe/ANKARA  
Tel: 0 312 432 30 85 - 434 36 01 • Faks: 0 312 434 23 88  
web: www.jmo.org.tr e-posta: jmo@jmo.org.tr  
PK 464 - Yenisehir 06444 ANKARA

Sayı :3157/503

31.10.2018

**Sayın Murat KURUM**  
**Çevre ve Şehircilik Bakanı**

Yapılan bilimsel çalışmalara göre, Afyon-Bolvadin yerleşim alanında, bir kısmı imar planı içerisinde kalan bölge ile şehrin güneybatı kısmından başlayarak kuzeydoğu istikametine doğru yer alan bölgelerde, son 6 yıldan bu yana yüzeyde deformasyonların gözlemlendiği ve bu deformasyonların Afet Riski taşıdığı kayıt edilmiştir. Bölgede konusunda uzman bilim insanları tarafından gerçekleştirilen Jeolojik haritalama ve hendek tabanlı paleosismoloji çalışmaları, yıkıcı deprem olmaksızın gelişen bu yüzey deformasyonlarının, Bolvadin diri fayının üzerinde geliştiğine işaret etmektedir (Özkaymak vd., 2017a; 2018). Söz konusu araştırmacılar tarafından bölgedeki deformasyon miktarı ve gerilim analizi aylık olarak GNSS ve Nivelman yöntemleri ile Jeodezik olarak da ölçülmektedir (Tiryakioğlu vd., 2017). Bölgede şimdiye kadar yapılan bilimsel araştırmalara göre, uzunlukları 4 km'ye ulaşan çizgisel gidişli çatlak ve yarıklar şeklinde gelişen kademeli yüzey deformasyonları boyunca Bolvadin fayının güneydoğu bloğunun toplamda 70 cm civarında düştüğü ve günümüzde deformasyonun devam ettiği ifade edilmektedir (Özkaymak vd., 2017a,b; 2018). Çalışmalar, deformasyon zonu içerisinde sağlık ocağı, ilköğretim okulu gibi kamu ait binaların da yer aldığı yaklaşık 200 yapının belirli oranlarda hasara uğradığını ve bazı binaların oturulamaz duruma geldiğini göstermektedir (Ek-1).

Bölge halkı için tedirginlik kaynağı olan, deformasyon zonu içinde kalan yapılarda önemli hasarlar meydana getiren bu alan maalesef henüz yapılaşmaya kapatılmamıştır. Son günlerde Bolvadin merkez yerleşim alanı içerisinde, Hacı Halife mahallesi 1647 ada, 179 parsel üzerinde MY İnş. Müh. San. Tic. Ltd. Şti'ne ait yapı kooperatifin Bolvadin fayı ve güncel yüzey deformasyonu üzerine inşaatla başladığı gözlenmiştir. Ekli haritadan görüleceği üzere, inşaatı devam eden söz konusu parselin üzerinde bulunduğu bu zonda AFAD tarafından açılan araştırma hendeği ile Afyon Kocatepe Üniversitesi tarafından açılan paleosismolojik amaçlı hendeklerde deformasyon zonu genişliği ve miktarı saptanarak raporlanmıştır (Demirtaş vd., 2017, Özkaymak vd., 2018).

Bilindiği üzere, 2011 yılında güncellenen Türkiye Diri Fay Haritası'nda (Emre vd., 2011) Afyon-Akşehir Grabeni içerisinde Bolvadin Fayı ile beraber Sultandağı Fayı, Büyük Karabağ Fayı, Işıklar Fay Zonu, Çobanlar Fay Zonu gibi çok sayıda diri fay tanımlanmıştır. Tarihsel dönemden günümüze değin kayıt altına alınan çok sayıda deprem Afyon-Akşehir Grabeni içerisinde yer alan bu faylardan kaynaklanmaktadır. Tarihsel dönem deprem kataloglarına göre, Afyonkarahisar ve çevresi sırasıyla M.Ö. 88'den başlayarak günümüze değin çok sayıda yıkıcı deprem meydana gelmiştir (Ergin vd., 1961; Soysal vd., 1981). Aletsel dönemde ise Afyonkarahisar ve çevresinde büyüklükleri 5'ten fazla olan ondan fazla deprem meydana gelmiştir. 1914 yılında kayıt altına alınan ve VII şiddetinde olduğu belirtilen bir depremin Bolvadin'de hasara neden olduğu bilinmektedir (Tan vd., 2008). 15 Aralık 2000 Sultandağı-Bolvadin (Afyon) depremi 6 büyüklüğündedir ve depremin dışmerkezi Eber-Kocaoğuz köyü yakınlarında hesaplanmıştır. Bununla beraber 1925, 1928, 1934, 1941 ve 1994 yıllarında şiddetli depremlerle sarsılan bölgede kayıt altına alınan en son yıkıcı deprem 3 Şubat 2002 yılında Bolvadin güneyinde meydana gelmiştir. 6.3 ve 6.0 büyüklüklerinde olan ve yaklaşık 2 saat arayla meydana gelen birbirinden bağımsız 2 sarsıntı Çay Depremleri depremi olarak bilinmektedir (Yürür vd., 2003).

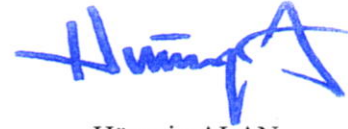
Gelecekte bölgede meydana gelebilecek söz konusu depremde can ve mal kayıplarının minimuma indirilebilmesi için diri fay ve güncel deformasyon zonu üzerine inşa edilen yukarıda bahsedilen kooperatif gibi yapılarda bir an önce inşaat işlemlerinin durdurulması gerekmektedir. Bununla beraber,

yerleşim alanı içerisinde geçen fay kolları boyunca, TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından 2017 yılında hazırlanan “Planlama ve Yapılaşma Açısından Yüzeysel Tehlikesinin Değerlendirilmesi Kılavuzu” (Nurlu, 2017) kriterlerine göre deformasyon zonunun imar planlarına esas olacak şekilde haritalanması, zon boyunca Yerleşime Uygunluk amaçlı Yüzeysel Tehlike Kuşağı ve Fay Sakınım Bandının oluşturulması gerekmektedir. Oluşturulan Fay Sakınım Bandına göre, zon içerisinde kalan binaların, kamuoyunda “Kentsel Dönüşüm” olarak bilinen 6306 sayılı “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun” gereğince yıkılarak afet riski olmayan alanlara taşınması, ancak, tehlike kuşağı dışında kalan parsellerde inşaat faaliyetlerine izin verilmesi gerekmektedir.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası olarak yetkili ve sorumlu olan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ile Afyon Valiliğini görev davet ediyor ve uyarıyoruz. Aktif tektonik kuşak içerisinde yer alan Bolvadin(Afyon)’de olası bir can kaybına neden olunmaması için Bolvadin fayı üzerinde ve deformasyon zonu içinde kalan alanlar acilen yapılaşmaya kapatılmalı, bu zon içinde kalan yapılar kamu eliyle yıkılmalı, bu bölgedeki yurttaşlarımız sağlıklı ve güvenli bir ortamda yaşamlarını sürdürmeleri ve barınma ihtiyaçlarının karşılanması için tedbirler alınmalıdır.

Bilginizi ve gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla



Hüseyin ALAN  
Yönetim Kurulu Başkanı

EK

Bölgeye ait harita ve deformasyon zonu içinde kalan yapılara ilişkin fotoğraflar

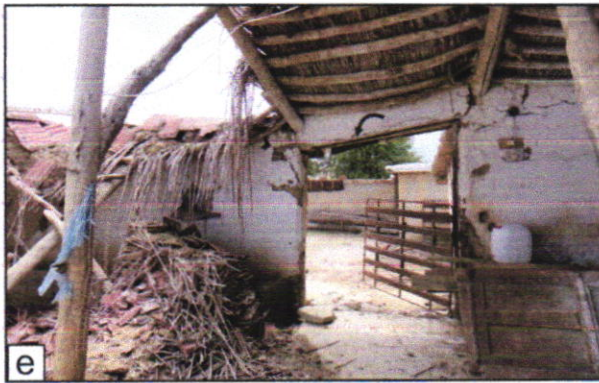
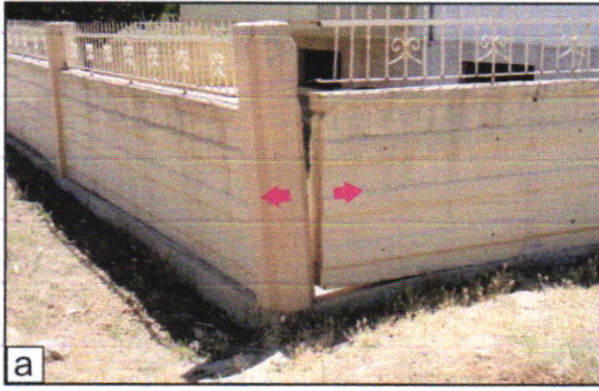
#### DAĞITIM

- 1- Recep Tayyip ERDOĞAN  
(Cumhurbaşkanı)
- 2- Murat KURUM  
(Çevre ve Şehircilik Bakanı)
- 3- Süleyman SOYLU  
(İçişleri Bakanı)
- 4- Fatma VARANK  
(Çevre ve Şehircilik Bakan Yardımcısı)
- 5- Mehmet GÜLLÜOĞLU  
(AFAD Başkanı)
- 6- Yavuz Erdal KAYAPINAR  
(Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürü)
- 7- Mustafa TUTULMAZ  
(Afyonkarahisar Valisi)

# EK-1

## DEFORMASYON ZONU VE HASARLARA AİT FOTOGRAFLAR





Özkaymak vd., 2017a